

10 kysymystä itsehoitolääkkeistä

Suomen Apteekkariliitto
2009

1. Mitä itsehoitolääkkeet ovat?

Itsehoitolääkkeet ovat lääkkeitä, joita myydään apteekkeissa ilman reseptiä. Usein ne sisältävät samoja voimakkaasti vaikuttavia lääkeaineita kuin reseptilääkkeet, mutta pakkauksen sisältämä lääkemäärä on pienempi.

2. Kuka päättää, onko lääke resepti- vai itsehoitolääke?

Kansallinen lääkeviranomainen eli Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea tai Euroopan lääkevirasto EMEA.

3. Millä perusteella päätös tehdään?

Lääkkeen pitää soveltua itsehoitoon ja ohjeiden mukaisesti käytettynä sen pitää olla turvallinen. Itsehoitolääke ei saa aiheuttaa riippuvuutta eikä oikein käytettynä vakavia haittavaikutuksia. Usein vaaditaan myös riittävän pitkää käyttökokemusta reseptilääkkeenä.

4. Ovatko itsehoitolääkkeet vaarattomia?

Eivät ole, mutta ohjeen mukaisina annoksina ja oikein käytettynä ne ovat yleensä turvallisia, jos käytön vasta-aiheet, varoitukset ja yhteisvaikutukset muun lääkityksen kanssa on otettu huomioon. Itsehoitolääkkeen sopivuus kannattaa aina varmistaa apteekista.

5. Miksi itsehoitolääkkeitä ei Suomessa myydä muualla kuin apteekkeissa?

Suomessa on tiheä apteekkiverkosto ja apteekkeilla pitkät aukioloajat, joten itsehoitolääkkeiden saatavuus on turvattu apteekki-jakelulla. Suomessa on myös haluttu pitää kiinni lääketurvallisuudesta.

6. Mitä tapahtuisi, jos itsehoitolääkkeitä myytäisiin myös kaupoissa?

Tarpeeton ja virheellinen käyttö lisääntyisivät, kun lääkeneuvontaa ei olisi saatavilla. Kun osa itsehoitolääkkeiden myynnistä siirtyisi kaupoille, monet pienet apteekit joutuisivat lopettamaan toimintansa, sillä apteekit eivät tule toimeen pelkästään

reseptilääkkeiden myynnin varassa. Myös moni kauppakeskuk- sissa toimiva apteekki joutuisi siirtymään muualle. Apteekkien sulkeminen heikentäisi reseptilääkkeiden ja myös useimpien itsehoitolääkkeiden saatavuutta ja pidentäisi apteekkimatkoja.

7. Mitä muita vaikutuksia apteekkiverkoston harvenemisellä olisi?

Mahdollisuus saada terveydenhuollon ammattihenkilöiden – apteekkareiden, proviisorien ja farmaseuttien – tarjoamaa terveys- ja lääkeneuvontaa ilman ajanvarausta ja ilmaiseksi vähenisi. Myös apua itsehoitolääkkeen valintaan ja arviota siitä, vaatiiko oire yhteydenottoa lääkäriin, ei olisi yhtä laajasti tarjolla kuin nyt. Lääketurvallisuus heikkenisi nykyisestä.

8. Miten lääketurvallisuus heikkenisi?

Kaupoissa ei olisi tarjolla opastusta itsehoi- tolääkkeen valintaan ja käyttöön. Itsehoito- lääkkeiden käyttö itsehoitoon sopimattomiin ja pitkittyneisiin vaivoihin lisääntyisi. Myös väärät lääkevalinnat lisääisivät haittoja ja yhteisvaikutukset muiden lääkkeiden kanssa yleistyisivät, kun apteekin kontrolli puut- tuisi. Virheellinen käyttö lisääisi terveyden- huollon kustannuksia.

9. Mitä tapahtuisi itsehoitolääkkeiden hinnoille ja valikoimille?

Itsehoitolääkkeiden hinnat ovat nyt samat kaikissa apteekkeissa Hangosta Ivaloon. Hinnat vaihtelisivat myyntipaikan mukaan niin kuin nyt nikotiinikorvausvalmisteissa. Niiden hinnat eivät laskeneet kauppamyynnin sallimi- sen myötä niin paljon kuin ennakkoon arvioitiin, eivätkä ne ole kaupoissa aina edullisempia kuin apteekkeissa.

Kaupoissa olisi tarjolla vain osa itsehoitolääk- keistä ja myös apteekkien valikoimat supistuisivat. Lääkkeiden kokonaissaatavuus heikkenisi.

10. Kuka hyötyisi itsehoitolääkkeiden jakelun laajentamisesta?

Päivittäistavarakauppa. Nykyisin K- ja S-ryhmällä on jo hallussaan 80 prosenttia päivittäistavara- kaupasta. Markkinat keskittyisivät edelleen ja samalla asiakkaiden mahdollisuus saada asiantuntevaa neuvontaa lää- keasioissa heikkenisi merkittävästi.

10 kysymystä itsehoitolääkkeistä

SUOMEN APTEEKKARILIITTO
FINLANDS APOTEKAREFÖRBUND